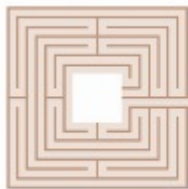

3. 7. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová kolizní úprava mimosmluvních závazků na komunitární úrovni

Od ledna příštího roku - přesně od 11. ledna 2009[1] - se v Evropském společenství (dále jen „ES“) začne používat nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (tzv. Řím II). Protože se datum „účinnosti“[2] tohoto nařízení blíží a nařízení se tak od výše uvedeného data stane v celém svém rozsahu závazné a přímo použitelné také v České republice, avšak v české odborné veřejnosti není zatím této problematice věnován velký prostor,[3] pokusí se tento příspěvek přiblížit jeho obsah a zejména základní principy přijaté úpravy. Hned na úvod je nutné předeslat, že si neklademe za cíl plně vyčerpat materií tohoto nařízení, neboť ta značně překračuje rozsah tohoto příspěvku.

CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ A SPOL.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Ohlédnutí do historie

I přesto, že Evropská společenství vznikla zejména z potřeby ekonomické spolupráce[4] mezi státy a zpočátku byla tato oblast silně akcentována, velice záhy se ukázalo, že realizace koncepce společného trhu (resp. později jednotného vnitřního trhu[5]) má nezanedbatelné důsledky i pro vztahy soukromoprávní,[6] a bylo by proto vhodné řešit tyto otázky i na úrovni komunitární. Zprvu však nebylo možné v této oblasti (mezinárodního práva soukromého) přijímat akty sekundárního práva. Jediným řešením tak bylo uzavírání tzv. subsidiární smluv,[7] a to na základě čl. 293 (dříve čl. 220) Smlouvy o Evropském společenství (dále jen „SES“). První a nejznámější úmluvou uzavřenou podle tohoto článku SES byla Úmluva o pravomoci soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanskoprávních a obchodních z roku 1668 (tzv. Bruselská úmluva I).[8] Jejím základním smyslem bylo překonat teritoriální omezenost justice, rozhraničit pravomoci jednotlivých členských států a usnadnit uznání a výkon cizích rozhodnutí na území jiného členského státu.

Harmonizační, resp. unifikační, snahy se zcela nevyhnuly ani oblasti kolizního práva. Návrh Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní a mimosmluvní závazky byl v Evropském hospodářském společenství (EHS) předložen již v roce 1972.[9] O rok později však k EHS přistoupila Velká Británie a Irsko, a tím i jiný systém práva (anglo-americký). Nejen pohled na mimosmluvní závazky je však v pojetí práva náležejícího k anglo-americké právní oblasti rozdílný od úpravy tohoto institutu v kontinentálním právním systému. V roce 1978 bylo proto upuštěno od kolizní úpravy mimosmluvních závazků na úrovni EHS a přípravné práce pokračovaly pouze v oblasti kolizní úpravy smluvních závazků. Poměrně záhy pak byly tyto snahy korunovány úspěchem, neboť v roce 1980 byla v Římě uzavřena Úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv (tzv. Římská úmluva), která se stala účinnou v roce 1991. Mezi základní principy této úmluvy patří: a) autonomie vůle stran, b) při nevyužití volby práva aplikace práva nejúžeji spojeného s posuzovaným právním vztahem, c) ochrana imperativních norem (a to nejen tuzemského původu), d) princip jednotné interpretace.[10]

Zásadní změny v oblasti mezinárodního práva soukromého přinesla Amsterodamská smlouva,[11] která si předsevzala vytvořit „prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti“. Touto smlouvou byla do SES vložena nová hlava III (dnes IV) – Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob.[12] Část třetího pilíře EU – spolupráce soudů ve věcech civilních – byla komunitarizována, čímž byla Evropskému společenství založena pravomoc vydávat normy sekundárního práva i v této oblasti a Evropskému soudnímu dvoru (dále jen „ESD“) tím byla zajištěna obligatorní pravomoc k výkladu těchto norem (sekundárního práva). Konkrétně se jedná o čl. 65 an. SES upravující vydávání opatření v civilních věcech, které upravují soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem a která jsou zároveň nezbytná k řádnému fungování jednotného vnitřního trhu.

Přibližně ve stejnou dobu (1998) byl ve Vídni na komunitární úrovni přijat také tzv. Akční plán, který se soustředil na realizaci tezí obsažených v Amsterodamské smlouvě a výslovně uváděl také přípravu a přijetí právního nástroje pro právo rozhodné pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II).

Narizení Řím II

Dokument předběžně se zabývající obsahem návrhu narizení Řím II byl za účelem konzultací představen již v květnu 2002. Komise návrh narizení o právu použitelném pro mimosmluvní závazky přijala dne 22. července 2003.[13] Následovaly dlouhé diskuse v Evropském parlamentu, v Radě i na úrovni jednotlivých členských států, z nichž vzešlo několik variant návrhu tohoto komunitárního předpisu.[14] Nakonec se však dospělo k finální podobě návrhu narizení, dne 11. července 2007 bylo narizení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy přijato a dne 31. července 2007 vyhlášeno v Úředním věstníku.[15]

Preambule narizení

I narizení Řím II má, podobně jako jiná narizení v oblasti evropského mezinárodního práva soukromého a procesního, poměrně rozsáhlou preambuli shrnující cestu, jež k přijetí narizení vedla, uvádějící základní principy, na kterých je narizení vystavěno, a v neposlední řadě i blíže vysvětlující, z jakého důvodu byla zvolena narižením použitá úprava určitých otázek. Preambule zejména zdůrazňuje, že pojem mimosmluvního závazku se v jednotlivých členských státech liší, a proto je nutné jej pro potřeby tohoto narizení interpretovat jako autonomní pojem.[16] Dále akcentuje požadavek právní jistoty a nutnost spravedlivého posouzení každého jednotlivého případu. Těchto cílů by mělo být dosaženo stanovením co nejhodnějších hraničních určovatelů (kolizních kritérií). Preambule předesílá, že narizení vždy obsahuje obecné kolizní pravidlo, ale rovněž zvláštní kolizní normy a u některých ustanovení tzv. „únikovou doložku“, která umožňuje odchytil se od výše zmíněných pravidel, je-li ze všech okolností případu zřejmé, že je delikt zjevně úžeji spojen s jinou zemí. Takto nastavený soubor pravidel vytváří pružný rámec kolizních norem, umožňuje soudu zohlednit všechny okolnosti jednotlivého případu, a přistoupit tak k němu odpovídajícím způsobem.

Časová působnost narizení

Jak je uvedeno již v úvodu tohoto příspěvku, narizení Řím II se použije ode dne 11. ledna 2009, s výjimkou článku 29, který se použije ode dne 11. července 2008. Znamená to, že se narizení bude aplikovat na skutečnosti, které vedou ke vzniku škody a ke kterým dojde po vstupu narizení v platnost.

Věcná působnost nařízení

Působnost nařízení je vymezena pozitivně i negativně. Podle čl. 1 se nařízení vztahuje na mimosmluvní závazkové vztahy občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů. Aplikace nařízení je tedy možná pouze v případě vztahu s mezinárodním prvkem, a to na mimosmluvní závazky – tedy civilní delikty a kvazidelikty (bezdůvodné obohacení a jednatelství bez příkazu). Nařízení pod pojem mimosmluvní závazek zahrnuje také tzv. předsmuvní odpovědnost (*culpa in contrahendo*), i když je nutné dodat, že toto zahrnutí je diskutabilní,[17] a stejně tak si lze představit, že by se na případy předsmuvní odpovědnosti použila Římská úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv.

Negativně je působnost nařízení stanovena tak, že se neaplikuje zejména na věci daňové, celní či správní. Nařízení se dále nevztahuje ani na odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).

Podle čl. 1 odst. 2 nařízení jsou z jeho působnosti vyjmuty:[18]

- a) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z rodinných vztahů, včetně vyživovací povinnosti;
- b) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z majetkových vztahů mezi manželi a ze závětí a dědění;[19]
- c) mimosmluvní závazkové vztahy vyplývající ze směnek, šeků a jiných převoditelných cenných papírů;[20]
- d) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z práva obchodních společností a týkají se např. osobní odpovědnosti vedoucích osob a členů za závazky obchodní společnosti atd.;[21]
- e) mimosmluvní závazkové vztahy vyplývající ze vztahů mezi zakladateli, správci a oprávněnými osobami dobrovolně vytvořeného trustu;
- f) mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají v souvislosti se škodou z jaderné události;
- g) mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy.

Pozornost si zaslouží zejména vynětí pod písm. g) – mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy[22] – ke kterému došlo až posléze, neboť v původních návrzích Komise byla tato problematika pod dopad nařízení zahrnuta. Je však nutné dodat, že od počátku vyvolávala rozporuplné reakce a řada států žádala její vypuštění. Základním problémem je zde totiž střet práva na ochranu osobnosti a práva na svobodu projevu (resp. práva na svobodu tisku) a nutnost nalezení vyváženého stavu mezi těmito dvěma základními právy, to vše při respektování zásady minimalizace zásahů do výkonu obou základních práv. Kolizní úprava popsané problematiky se v jednotlivých členských státech značně liší, a proto tato otázka byla nakonec z návrhu nařízení vypuštěna. V čl. 30 nařízení se však Komise zavázala, že do dne 31. prosince 2008 předloží Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru studii o situaci v oblasti práva rozhodného pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají v souvislosti s narušením soukromí a osobnostních práv, a zohlední při tom pravidla vztahující se ke svobodě tisku a svobodě projevu ve sdělovacích prostředcích atd. Je tedy možné, že po zhodnocení výsledků této studie bude nakonec přistoupeno k doplnění nařízení o kolizní normy pro mimosmluvní závazkové vztahy vznikající z narušení soukromí a osobnostních práv.

Územní působnost nařízení

Nařízení Řím II, obdobě jako procesní nařízení Brusel I, Brusel II bis a řada dalších, je přímo použitelné ve všech státech ES s výjimkou Dánska.

K tomuto dodejme, že tři státy ES - Velká Británie, Irsko a Dánsko - obecně nejsou vázány hlavou IV SES.[23] Opatření v oblasti upravené touto hlavou, která je základem i pro sledované nařízení, se obecně neúčastní a platí pro ně zvláštní úprava obsažená v protokolech. Velká Británie a Irsko se však do justiční spolupráce v civilních věcech zapojují a nařízení Řím II i další upravující oblast mezinárodního práva procesního jsou pro ně závazné.

Univerzální aplikace

Právo určené na základě nařízení Řím II se v souladu se čl. 3 nařízení použije bez ohledu na to, zda se jedná o právo členského státu ES nebo nikoli. Stejnou úpravu univerzální použitelnosti obsahuje i Římská úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv ve svém článku 2.

Základní kolizní kritérium pro delikty

Nestanoví-li nařízení jinak, je právem rozhodným právo státu, kde škoda vznikla - lex loci damni infecti (čl. 4 odst. 1), a to i přesto, že podle preambule nařízení je zásada lex loci delicti commissi (právo místa, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá nárok na náhradu škody) základním přístupem uplatňovaným doposud pro mimosmluvní závazkové vztahy v téměř všech členských státech. Preambule však také dodává, že konkrétní uplatnění této zásady se v jednotlivých členských státech liší. Jednotná pravidla mají proto posílit předvídatelnost rozhodnutí soudů a zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy osoby, vůči níž je vznášen nárok na náhradu škody, a zájmy poškozeného. Uplatnění kolizního kritéria lex loci damni infecti má vytvořit spravedlivou rovnováhu mezi zájmy osoby, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, a zájmy poškozeného.

Ustanovení čl. 4 odst. 2 nařízení je výjimkou z výše uvedeného obecného pravidla a použije se přednostně tehdy, mají-li strany obvyklé bydliště ve stejné zemi. Ustanovení čl. 4 odst. 3 pak představuje tzv. „únikovou doložku“ vzhledem k předchozím odstavcům, vyplývá-li ze všech okolností daného případu, že je civilní delikt zjevně úžeji spojen s jinou zemí.

Zvláštní kolizní kritéria pro specifické případy

Speciální kolizní normy jsou obsaženy v čl. 5 až 9 nařízení, které upravují tyto specifické mimosmluvní závazky vznikající z civilních deliktů:

- a) odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku (čl. 4),
- b) nekalá soutěž a jednání omezující volnou hospodářskou soutěž (čl. 6),
- c) škoda na životním prostředí (čl. 7),
- d) porušení práv duševního vlastnictví (čl. 8),[24]
- e) protestní akce v kolektivním vyjednávání (č. 9),

Na tomto místě se nebudeme detailně věnovat jednotlivým případům. Zmíníme se pouze o několika

zajímavých aspektech této úpravy.

Ustanovení nařízení obsahující určení rozhodného práva v případě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku je typickým příkladem tzv. kaskádního systému. Preambule k tomu uvádí: „Kolizní norma v oblasti odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku by měla splňovat cíle, jimiž jsou spravedlivé rozdělení rizik spojených s moderní společností špičkových technologií, ochrana zdraví spotřebitelů, podněcování inovace, zajištění nenarušené hospodářské soutěže a usnadnění obchodu. Vytvoření kaskádního systému spojujících prvků spolu s doložkou o předvídatelnosti představuje z hlediska těchto cílů vyvážené řešení. Prvním prvkem, který je třeba vzít v úvahu, je právo země, v níž měl poškozený v okamžiku vzniku škody obvyklé bydliště, byl-li výrobek v této zemi uveden na trh. Další prvky kaskády se použijí, pokud dotyčný výrobek nebyl v této zemi uveden na trh, aniž je dotčen čl. 4 odst. 2 a možnost zjevně užšího vztahu s jinou zemí.“

Pokud se jedná o nekalou soutěž, je rozhodným právem podle nařízení právo země, ve které dochází nebo pravděpodobně dojde k narušení soutěžních vztahů nebo společných zájmů spotřebitelů. Postihuje-li však jednání z nekalé soutěže výlučně zájmy určitého soutěžitele, použije se obecné pravidlo obsažené v čl. 4.

V případě omezení hospodářské soutěže je rozhodným právem právo země, jejíž trh je nebo může být narušen. Jestliže však je (nebo může být) narušen trh ve více zemích, může se poškozená osoba žalující u soudu bydliště žalovaného rozhodnout žalovat podle práva soudu, u něhož žalobu podává, a to za předpokladu, že trh v daném členském státě je jedním z trhů, jež byly přímo a významně narušeny omezením hospodářské soutěže, z něhož vzniká předmětný mimosmluvní závazkový vztah.

Pro mimosmluvní závazky vznikající z nekalé soutěže nebo omezení hospodářské soutěže – stejně jako v případě mimosmluvních závazků vznikajících z porušení práv duševního vlastnictví, jejichž kolizní úprava v nařízení vychází ze zásady *lex loci protectionis*[25] – je vyloučena volba práva (o tomto institutu viz níže).

Kolizní kritéria pro kvasidelikty

Jak je již uvedeno výše, sledované nařízení nedopadá pouze na mimosmluvní závazky vznikající z civilních deliktů, ale také na kvasidelikty – bezdůvodné obohacení (čl. 10) a jednatelství bez příkazu (čl. 11) – a předsmulvné odpovědnost (čl. 12).

Konstrukce ustanovení upravující bezdůvodné obohacení je obdobná úpravě jednatelství bez příkazu, a proto se zde budeme zabývat podrobněji pouze kolizní normou pro bezdůvodné obohacení. Podle přijaté úpravy souvisí-li mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z bezdůvodného obohacení, s již existujícím vztahem mezi stranami (např. smluvním vztahem nebo vztahem vyplývajícím z civilního deliktu), který úzce souvisí s tímto bezdůvodným obohacením, je rozhodným právem právo, kterým se řídí uvedený existující vztah. Nemůže-li být rozhodné právo podle toho určeno a mají-li strany v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla k bezdůvodnému obohacení, obvyklé bydliště ve stejné zemi, použije se právo této země. Pokud není možné na základě výše uvedeného rozhodné právo určit, je jím právo země, kde k bezdůvodnému obohacení došlo. I toto ustanovení obsahuje tzv. „únikovou doložku“ umožňující, aby rozhodné právo nebylo určeno na základě výše uvedených hraničních určovatelných, ale aby jím bylo právo země, s níž je daný mimosmluvní závazkový vztah zjevně úžeji spojen.

V případě předsmulvné odpovědnosti odkazuje základní kolizní norma bez ohledu na to, zda došlo ke skutečnému uzavření smlouvy, na právo, které se použije na smlouvu nebo které by se na ni použilo, kdyby byla uzavřena. Pokud tímto způsobem nelze rozhodné právo určit, bude se postupovat podle

čl. 12 odst. 2, který odkazuje na právo země, ve které škoda vznikla, nebo mají-li strany obvyklé bydliště ve stejné zemi v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, pak právo této země (lex communis). I tento článek nařízení pak upravuje tzv. „únikovou doložku“.

Volba práva

Článek 14 nařízení obsahuje - pro kolizní právo mimosmluvních závazků dosud neobvyklou - možnost volby rozhodného práva. Strany si mohou zvolit rozhodné právo dohodou, která byla uzavřena poté, co došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody. Pokud se jedná o podnikatele, mohou rozhodné právo svobodně sjednat i před tím, než došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, a to v případě, že všichni účastníci jednají v rámci své podnikatelské činnosti. Omezení autonomie vůle stran-nepodnikatelů na možnost zvolit rozhodné právo až následně, tedy po vzniku škody, je odůvodněna zájmem na ochraně slabší strany (nepodnikatele).[26]

Volba práva musí být výslovně vyjádřena nebo musí s dostatečnou určitostí vyplývat z okolností případu. Zároveň volbou práva nesmí být dotčena práva třetích osob.

Volba práva je omezená pro situace spojené s jedinou zemí (čl. 14 odst. 2 nařízení), a to tak, že stranami provedenou volbou práva nesmí být dotčeno použití ustanovení práva této jiné země, od nichž se nelze smluvně odchýlit.[27], [28]

Veřejný pořádek

Obdobně jako Římská úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv, zakotvuje i nařízení úpravu tzv. aktivního (imperativní normy) a pasivního veřejného pořádku (výhrada veřejného pořádku).[29] Zjednodušeně řečeno, jedná se o zajištění ochrany základních hodnot (právních, morálních, politických, ekonomických atd.) právního řádu fora v případě aplikace cizího práva.

Výhrada veřejného pořádku je zakotvena v čl. 26, podle kterého „použití některého ustanovení práva kterékoli země určeného na základě tohoto nařízení může být odmítnuto pouze v případě, že by bylo zjevně neslučitelné s veřejným pořádkem místa soudu.“

Používání imperativních norem fora je obsaženo v čl. 16 nařízení: „Tímto nařízením není v žádném případě dotčeno použití imperativních ustanovení práva země, v níž má soud sídlo, bez ohledu na právo, které by se na mimosmluvní závazkový vztah jinak použilo.“ Takováto úprava je ve srovnání se současnou úpravou v Římské úmluvě o právu rozhodném pro závazky ze smluv „jemnější“, neboť upravuje pouze používání imperativních norem fora, na rozdíl od Římské úmluvy zakotvující navíc přihlížení k imperativním normám legis causae a příp. také k imperativním normám třetího státu.[30]

Zbývající články nařízení Řím II

Z důvodu omezeného rozsahu tohoto příspěvku nelze věnovat náležitou pozornost dalším článkům nařízení. Proto na tomto místě telegraficky uvedme zejména:

- a) působnost rozhodného práva - čl. 15,
- b) přímá žaloba proti pojistiteli odpovědné osoby - čl. 18,
- c) subrogace - čl. 19,

- d) společná odpovědnost - čl. 20,
- e) důkazní břemeno - čl. 22,
- f) vyloučení zpětného a dalšího odkazu - čl. 24,
- g) vztah k ostatním ustanovením práva Společenství - čl. 27,
- h) vztah ke stávajícím mezinárodním úmluvám - čl. 28.

Stručně k úpravě mimosmluvních závazků v ZMPS

Kolizní úprava mimosmluvních závazků obsažená v § 15 zákona č. [97/1963](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen „ZMPS“), se bude i po 11. lednu 2009 používat, neboť se bude dále aplikovat na škodu vzniklou před tímto datem a dále na mimosmluvní závazky vyloučené z dopadu nařízení.

Ustanovení § 15 ZMPS[31] je charakteristické alternativním používáním dvou hraničních určovatelů - *lex loci delicti commissi* a *lex loci damni infecti*. Podle ZMPS je tak možné zvolit mezi hraničními určovateli ten, který určuje právo, jenž má k danému případu významnější vztah. Takto formulované ustanovení je flexibilní a na první pohled může působit tak, že dokáže lépe reagovat na okolnosti jednotlivého případu, na druhou stranu však snižuje právní jistotu adresátů normy, neboť není dopředu jisté, jakým právem se bude daný vztah řídit.

Závěr

Předešlé řádky se snažily ve zhuštěné formě představit základní koncept nařízení o rozhodném právu pro mimosmluvní závazky, které se v České republice začne používat od 11. ledna 2009.

Pokud bychom se měli vyslovit ke kolizním kritériím, zvolených nařízením, jeví se nám hraniční určovatel *lex loci damni infecti* jako vhodný. Jediný obecný hraniční určovatel zajišťuje dostatečnou právní jistotu stran, na druhou stranu pro specifické mimosmluvní závazky jsou stanovena zvláštní kolizní kritéria, resp. i možnost využít tzv. únikovou doložku, takže vzniklý soubor kolizních norem je i dostatečně flexibilní. Navíc nařízení obsahuje i specificky upravenou možnost volby práva stranami, což je v kolizní oblasti mimosmluvních závazků institut netradiční, dokládající moderní trend rozšiřování autonomie vůle stran i mimo kolizní právo upravující závazky ze smluv.

Takto unifikovaná pravidla na území členských států ES zvyšují předvídatelnost soudních rozhodnutí a měly by také zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy stran mimosmluvního závazku.

Protože se nařízení ve vztazích mezi státy ES ještě nepoužívá, nelze hodnotit jeho praktickou využitelnost a přínos pro své adresáty, tedy pro konkrétní fyzické a právnické osoby. Na takové hodnocení si budeme muset počkat.

Mgr. Jana Knapová

[CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ a spol.](#)

Advokátní kancelář / Cabinet d'avocats / The law office

Dlouhá 39

110 00 Praha 1

Tel: +420 224 827 884

[1] s výjimkou článku 29, který se použije ode dne 11. července 2008

[2] komunitární právo používá termín „den použitelnosti“

[3] problematice připravované úpravy v nařízení Řím II se v ČR podrobně věnoval zejm. Valdhans, J.: Evropský justiční prostor ve věcech civilních, část XIII., Návrh nařízení o právu rozhodném pro mimosmluvní závazky, Právní forum, 2006, č. 2, str. 33 a násl.; dále také Valdhans, J.: Kolizní úprava mimosmluvních závazků, disertační práce, Brno: MU, 2005; k přijatému návrhu nařízení pak Bělohávek, A.J.: Nařízení Řím II vstoupilo v platnost, Právní zpravodaj, 2007, č. 10, str. 6 a násl.; a také stručně Tošnerová, M.: Nařízení Řím II, Bulletin advokacie, 2007, č. 11, str. 68; komplexní pojednání o obsahu přijatého nařízení je obsaženo v Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2008, str. 281 a násl.; ze zahraniční literatury viz zejména Hamburg Group for Private International Law: Comments on the European Commission's Regulation on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations, *Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*, 2003, č. 67, str. 1 - 56

[4] přičemž nelze opomíjet ani důvody politicko-bezpečnostní

[5] koncepce jednotného vnitřního trhu je obsažena v tzv. Jednotném evropském aktu (1986), který znamená zásadní revizi zřizovacích smluv; v platnost vstoupil dne 1. července 1987

[6] volný pohyb osob v rámci ES způsobil vznik, změnu či zánik řady soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem - lidé se rodí, vstupují do manželství, rozvádějí se, uzavírají obchodní dohody i umírají kdekoli v ES bez ohledu na svou státní příslušnost

[7] k tomu viz podrobně Týč, V.: Základy práva Evropské unie pro ekonomy, 4. akt. vydání, Praha: Linde, 2004, str. 62 an.

[8] aktualizovaný text této úmluvy byl následně „převzat“ do nařízení č. 44/2001, o soudní pravomoci a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (tzv. nařízení Brusel I)

[9] blíže k tomuto návrhu viz Kučera, Z., Kunz, O.: Návrh úmluvy států EHS o právu použitelném na smluvní i mimosmluvní závazky, *Právník*, 1975, str. 891 an.

[10] viz tak v podrobnostech Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách, Brno, MU, 2003, str. 34 an.

[11] sjednaná v roce 1997, v platnost vstoupila 1. května 1999

[12] Konkrétně se jedná o čl. 65 a násl. SES upravující vydávání opatření v civilních věcech, které upravují soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem a která jsou zároveň nezbytná k řádnému fungování jednotného vnitřního trhu - k rozboru těchto ustanovení SES a také k otázce, jakou formu sekundárního práva k úpravě této matérie využít, viz Knapová, J.: Mezinárodní právo procesní v rámci Evropské unie, *Právní rádce*, č. 11, 2006

[13] viz KOM (2003) 427 v konečném znění, další pozměněný návrh viz KOM (2006) 83 v konečném znění

[14] viz Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 6. července 2005 (Úř. věst. C 157 E, 6.7.2006, s. 371), společný postoj Rady ze dne 25. září 2006 (Úř. věst. C 289 E, 28.11.2006, s. 68) a postoj Evropského parlamentu ze dne 18. ledna 2007. Dále také legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. července 2007 a rozhodnutí Rady ze dne 28. června 2007.

[15] Úřední věstník L 199 , 31/07/2007 S. 0040 - 0049

[16] k jehož výkladu je oprávněn ESD - k postavení a funkci ESD viz v podrobnostech Týč, V.: dílo cit. v pozn. č. 7, str. 78 a násl.

[17] viz tak také Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2008, str. 293

[18] u následujícího negativního výčtu věcné působnosti nařízení je oproti textu nařízení u jednotlivých písmen text zestručněn (resp. jsou uvedeny nejtypičtější a nejzajímavější případy vyloučení z působnosti nařízení), detailní rozbor viz Valdhans, J.: Kolizní úprava mimosmluvních

závazků, disertační práce, Brno: MU, 2005, str. 148 a násl.

[19] do budoucna se na úrovni komunitární počítá se samostatnou úpravou kolizní problematiky majetkových vztahů mezi manželi a kolizní problematiky dědictví a závěti

[20] vynětí je zapříčiněno existujícími a osvědčenými Ženevskými úmluvami – o jednotném právu směnečném ze dne 7.6.1930 a o jednotném právu šekovém a řešení některých kolizí právních norem ze dne 19.3.1931 (i státy, které je neratifikovaly – jako např. Česká republika, mají vnitrostátní úpravu této oblasti v souladu s Úmluvami)

[21] podle názoru Komise se v takovémto případě má aplikovat kolizní kritérium *lex patriae* dotčeného subjektu

[22] ke kritice vyloučení této otázky z dopadu nařízení viz: Leible, S., Lehmann, M.: Die neue EG-Verordnung über das auf außervertragliche Schuldverhältnisse anzuwendende Recht ("Rom II"), *Recht der Internationalen Wirtschaft*, 2007, 721 et seq.

[23] Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob.

[24] k tomu viz studie Kyung-Han, S.: Rome II and Intellectual Property Infringement, [citováno dne 21.6.2008], dostupné z: <http://www.21coe-win-cls.org/english/activity/pdf/4/32.pdf>

[25] právo země, pro kterou je uplatňována ochrana těchto práv (resp. tedy právo země, v níž je požadována ochrana těchto práv)

[26] ochrana spočívá v tom, že nepodnikatel může zvolit rozhodné právo až po vzniku škody, tedy v situaci, kdy má k dispozici všechny relevantní informace, a nikoli dopředu, kdy žádná škoda neexistuje a podnikatel si tak nemusí plně uvědomovat všechny důsledky takového rozhodnutí

[27] takto formulované ustanovení obsahuje i Římská úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv v čl. 3 odst. 3, více k tomuto ustanovení viz Pauknerová, M.: dílo cit. v pozn. č. 17, str. 296 a násl.

[28] následující odstavec 3 obsahuje tzv. doložku o vnitřním trhu – viz Pauknerová, dílo cit. v pozn. č. 17, str. 297

[29] více obecně k institutu veřejného pořádku viz Kapitán, Z.: Teorie veřejného pořádku a kritéria jeho použití, *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2004, č. 4, str. 302 a násl.; a úprava veřejného pořádku v Římské úmluvě viz: Rozehnalová, N., Týč, V.: Kolizní smluvní právo, výhrada veřejného pořádku a mezinárodně kogentní normy, *Právník*, 2002, č. 6, str. 634 a násl., a dále Rozehnalová, N., Týč, V.: dílo cit. v pozn. č. 10, str. 122 a násl.

[30] v podrobnostech viz Pauknerová, M.: dílo cit. v pozn. č. 17, str. 243 a násl., a Rozehnalová, N., Týč, V.: dílo cit. v pozn. č. 10, str. 135 a násl.

[31] k tomu viz podrobně Kučera, Z.: *Mezinárodní právo soukromé*, 6. vydání, Brno: Doplněk, 2004, str. 321 a násl.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)

- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)